

**A Régiók Bizottsága véleménye – Bővítési stratégia és a legfontosabb kihívások 2009–2010 –
Tagjelölt országok**

(2010/C 232/06)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- ismételten rámutat arra, hogy az EU célja saját értékeinek, a békének és népei jólétének az előmozdítása, ennek fényében az Európai Unió nyitott minden olyan európai ország iránt, amely teljesíti a koppenhágai kritériumokat;
- hangsúlyozza, hogy teljes mértékben támogatja a tagjelölt országok által a csatlakozási kritériumok teljesítése érdekében hozott intézkedéseket és reformokat;
- felhívja a figyelmet arra, hogy a csatlakozási folyamat szempontjából kulcsfontosságú a jó szomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés elveinek való megfelelés, arra szólítja fel a tagjelölt országokat, hogy találjanak kölcsönösen elfogadható megoldásokat a szomszédos országokkal való lezáratlan ügyekre az európai prioritások, elvek és értékek keretében;
- hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat és azok szervezeteit már kezdettől fogva aktívan be kell vonni, mivel olyan nagymértékben demokratikus és strukturális eljárásról van szó, amely nem valósítható meg egyedül központi szinten a kormányzat valamennyi szintjének tevékeny részvétele, valamint a szubszidiaritás és polgárközeliség elvének teljes mértékű tiszteletben tartása nélkül.

Előadó:	Georgios PAPASTERGIOU (EL/EPP) Pieria prefektusa
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: Bővítési stratégia és a legfontosabb kihívások 2009–2010
	COM(2009) 533 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

Általános ajánlások

- ismételten rámutat, hogy az EU célja saját értékeinek, a békének és népei jólétének az előmozdítása. Éppen ezért nyitott minden olyan demokratikus európai ország felé, amely teljesíti a koppenhágai kritériumokat;
- megjegyzi, hogy a bővítési folyamat az európai kontinens békéjét és stabilitását biztosító fontos tényező, mely további lehetőséget nyújt a tagjelölt országok polgárainak arra, hogy a közös gazdasági térség áldásaiból részesüljenek;
- hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak meg kell erősítenie szilárd integrációs elkötelezettségét a csatlakozási feltételeket és a stabilizációs és társulási folyamat kritériumait teljesítő valamennyi európai ország irányába;
- kiemeli, hogy az integráció sikere attól függ, hogy az adott tagjelölt ország hogyan készíti elő a csatlakozását, és teljesíti-e a koppenhágai kritériumokat;
- aláhúzza, hogy teljes mértékben támogatja a tagjelölt országoknak a csatlakozási feltételek teljesítése céljából bevezetett intézkedéseit és reformjait;
- felhívja a figyelmet a jószomszédi viszonyok és a regionális együttműködés elvének létfontosságú voltára a csatlakozási folyamatban; felszólítja a tagjelölt országokat, hogy kölcsönösen elfogadható módon rendezzék függőben levő vitás ügyeiket szomszédaikkal, és mindezt az európai prioritások, elvek és értékek figyelembevétele mellett.
- jelzi annak fontosságát, hogy a helyi és regionális önkormányzatok valamint azok szövetségei már a kezdeti szakaszban részt vegyenek az integrációs folyamatban, mivel olyan strukturális és alapvetően demokratikus folyamatról van szó, amely nem valószínű, hogy kizárólag központilag a kormányzat valamennyi szintjének tevékeny részvétele, illetve a szubszidiaritás és a közelség elvének szigorú figyelembevétele nélkül;

HORVÁTORSZÁG

A Horvátország által a csatlakozási folyamatban elért haladás

- elismeréssel adózik Horvátországnak az uniós csatlakozás feltételei és az integrációból eredő kötelezettségei teljesítése terén megtett folyamatos előrehaladásáért;

9. kifejezi elégedettségét a Szlovéniával fennállt határvíta elrendezésében elért kétoldalú egyezményvel kapcsolatban, amelynek révén kölcsönösen elfogadható megoldás születhet e kérdésben;

10. arra bátorítja Horvátországot, hogy fokozza erőfeszítéseit valamennyi szükséges feltétel és referencia-célkitűzés teljesítése érdekében, beleértve az ICTY-vel való teljes körű együttműködést is a még megoldatlan ügyek kérdésében, valamint arra is, hogy gyorsítsa fel egyes kulcsfontosságú területeken a reformokat, melyek a csatlakozási tárgyalások 2010-es lezárásának elengedhetetlen előfeltételét képezik;

11. méltányolja a korrupció visszaszorításában elért haladást; ugyanakkor jelzi, hogy a korrupció továbbra is számos területen elterjedt, további erőfeszítéseket ajánl Horvátországnak a korrupció leküzdésével megbízott szervek jogkörének szélesítéséért, csakúgy mint a politikai vertikum minden szintjére elosztott felelősség kultúrájának elterjesztéséért;

12. üdvözli a tömegtájékoztatói eszközök szabadságának és pluralizmusának tiszteletben tartását és az erre vonatkozó jogi biztosítékokat is; ugyanakkor felhívja a figyelmet a korrupciós ügyeket és a szervezett bűnözést feltáró újságírókra nehezedő politikai nyomásra és fenyegetésekre;

13. kifejezi aggodalmát a diszkriminációellenes törvény hiányos végrehajtásával kapcsolatban. Nem szabad a legutóbbi költségvetési megszorításokkal indokolni ezen rendelkezések hiányos végrehajtását. Jelzi, hogy a kisebbségek hátrányos megkülönböztetése sajátos problémát jelent, amennyiben a diszkrimináció elleni védelem és annak büntetőjogi üldözése nem követi az uniós modellt;

A helyi és regionális önkormányzatok kapacitásainak növelése

14. örömmel látja, hogy a polgármesterek és megyei előljárók 2009 májusában első ízben megrendezett közvetlen választása emelkedő részvétel mellett rendben zajlott le és a nők politikai képviselőtének erősödését eredményezte;

15. üdvözli a „Helyi és regionális önkormányzatok vezetőinek és alkalmazottainak képzésére vonatkozó 2009–2013-as nemzeti stratégia” elfogadását, és elismeri ennek jelentőségét abban, hogy erősödjön a helyi közigazgatási apparátus kapacitásai az állampolgárok számára nyújtandó decentralizált szolgáltatások biztosítására; ugyanakkor aláhúzza a közigazgatási eljárások kirívó gyöngéit és elismeri, hogy a korszerű és szakszerű közigazgatás felépítésének jogi alapja még nem kielégítő.

16. jelzi, hogy megfelelő politikai elkötelezettség hiányában a decentralizációs stratégia még nem került elfogadásra, és sajnálkozással látja az általános koordináció hiányát a politikai és a technikai szint között, csakúgy mint a központi államigazgatás és a helyi önkormányzatok között. felszólítja a nemzeti hatóságokat, hogy hozzanak létre a helyi és regionális önkormányzatoknak a törvényhozási folyamatban való megfelelő képviselését biztosító eljárásokat, és ajánlja ezen önkormányzatok gazdasági helyzetét javító intézkedések elfogadását.

17. sürgeti kézzelfoghatóbb intézkedések foganatosítását a horvát állami hatóságok szakmai felkészültségének javítása, illetve az ezt célzó képzések terén nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt. Javasolja, hogy ezzel kapcsolatban építsenek ki együttműködést az uniós tagállamokkal, tapasztalataik gyorsabb felhasználása, valamint az uniós csatlakozásról szóló szerződés feltételeinek megfelelő ütemben történő teljesítése érdekében;

18. elismeri a cégbejegyzés egyszerűsítése terén megtett előrelépést, de aláhúzza, hogy a vállalkozói légkört negatívan befolyásolja a nemzeti és helyi szinten meglévő nagyszámú parafiskális szereplő, csakúgy, mint a korrupció és a közigazgatás hiányosságai;

19. úgy ítéli meg, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak és szövetségeiknek részt kell venniük a közösségi vívmányok megvalósításának folyamatában; aláhúzza, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak jól fel kell készülniük a jövőbeli uniós csatlakozásból eredő kötelezettségek teljesítésére és a csatlakozás által nyújtott lehetőségek kihasználására.

MACEDÓNIA VOLT JUGOSZLÁV TAGKÖZTÁRSASÁG

Macedónia előrehaladása a csatlakozási folyamatban

20. Jelzi az Európai Bizottság ajánlását és az ÁÜT 2009. decemberi következtetéseit, és arra bátorítja a volt jugoszláv tagköztársaság kormányát, hogy biztosítson jószomszédi viszonyt és különösen arra, hogy tegyen fokozott erőfeszítéseket annak érdekében, hogy az ENSZ égisze alatt kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak az ország elnevezésének ügyében;

21. emlékeztet a jószomszédi kapcsolatok fontosságára, és arra ösztönzi Macedónia volt jugoszláv tagköztársaságot, hogy működjön együtt valamennyi partnerével a regionális együttműködés továbbfejlesztésén;

22. örömmel üdvözli az EU döntését, melynek értelmében Macedónia volt jugoszláv tagköztársaság állampolgárai 2009. december 19. óta vízum nélkül utazhatnak a schengeni térségbe.

23. arra kéri Macedónia volt jugoszláv tagköztársaság hatóságait, hogy folytassák a reformokkal kapcsolatos erőfeszítéseiket, főként a közigazgatás, az igazságszolgáltatás, a nők jogai és az etnikumközi kapcsolatok területén, a 2001-es ohridi megállapodás szellemében, mely többek között előírja a különböző etnikumokhoz tartozó személyek jogait és erőteljesebb bevonásukat a közéletbe és a közigazgatásba;

24. örömmel látja az országnak a korrupcióellenes keretszabályozás megerősítése és alkalmazása területén elért kielégítő előrelépését, még akkor is, ha a korrupció továbbra is elterjedt és változatlanul súlyos problémát jelent; felszólít a szükséges erőfeszítések folytatására, többek között a jogi keretszabályozás megvalósítása terén;

A helyi önkormányzatok kapacitásnövelése

25. örömmel látja a helyi önkormányzatisággal foglalkozó új bizottság felállítását;

26. üdvözli a határokon átnyúló együttműködést, mint a szomszéd országok helyi és regionális hatóságai közötti párbeszéd előmozdításának eszközt;

27. örömmel látja, hogy az Európa Tanács és az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogi Hivatalának (ODIHR) küldöttei arra a következtetésre jutottak, hogy a 2009-ben lezajlott elnökválasztás és helyhatósági választások „tisztelőtben tartották az EBESZ kritériumainak és a nemzetközi normáknak a többségét a demokratikus választások vonatkozásában”. arra ösztönzi a kormányt, hogy folytassa a megkezdett utat az EBESZ –ODIHR fennmaradó ajánlásainak alkalmazásában, és elvárja, hogy hathatósan fog fellépni a megállapított jogsértések felderítése érdekében;

28. biztat a decentralizáció folytatására és a hatásköröknek a helyi önkormányzatok felé való fokozottabb átengedésére az ohridi keretegyezmény alapelveinek megfelelően, de megjegyzi, hogy a helyi önkormányzatok érdekében történő fokozott elkötelezettségre van szükség, főként ami a számukra előnyös finanszírozási keretet illeti; támogatja a Macedón Helyi Önkormányzatok Szövetsége (ZELS) erőfeszítéseit, amely a decentralizációs folyamat előmozdítása érdekében jelentős terhet vállal magára.

29. üdvözli a települések közötti együttműködésről szóló törvény 2009. júniusi életbelépését, melynek elvárja tényleges alkalmazását, csakúgy mint a most készülő hasonló törvények esetében is;

30. hangsúlyozza a helyi adók beszédésének hatékonyabbá tételét és a már meghozott intézkedéseket annak érdekében, hogy a települések több kapacitással bírjanak a vagyonadó és saját gazdasági forrásaik felhasználását, valamint adósságuk kezelését és saját pénzügyi ellenőrzésüket illetően.

31. rámutat, hogy bizonyos önkormányzatok, különösen a gyéren lakott településeken, továbbra is igen csekély közigazgatási kapacitás birtokában vannak saját gazdasági eszközeik, adóik felhasználása és pénzügyi ellenőrzésük kezelése terén, és sajnálattal látja a helyi önkormányzatokat az átláthatóság és a felelősség terén továbbra is sújtó hiányosságokat;

32. meggyőződését fejezi ki, hogy jobb együttműködésre van szükség a központi és a helyi szint között, az önkormányzati miniszternek pedig még erőteljesebben kell munkálkodnia a decentralizációs folyamat megkönnyítése érdekében;

33. fokozott erőfeszítést vár el a modern rabszolga-kereskedelem elleni küzdelemben, az embercsempészet és az illegális bevándorlás elleni küzdelemre irányuló nemzeti cselekvési terv további végrehajtása és a jobb helyi szintű koordináció biztosítása révén;

34. elégedetten állapítja meg, hogy az önkormányzati dolgozókat fokozatosan képzik tovább a helyi szintre vonatkozó közösségi vívmányok megvalósítása és az EU által biztosított források megfelelő kezelése érdekében; bátorít ezen erőfeszítések folytatására;

35. jelzi, hogy a környezetvédelmi jogszabályok kidolgozása és alkalmazása terén mind helyi, mind országos szinten messze nem kielégítő a közigazgatási kapacitás, és aláhúzza e helyzet orvoslásának sürgősségét, figyelembe véve a szomszédos államokat esetlegesen sújtó környezeti károkat is;

TÖRÖKORSZÁG

Törökország előrehaladása a csatlakozási folyamatban

36. elégedetten állapítja meg, hogy széleskörű nyilvános vita indult egy sor olyan hagyományosan érzékenynek minősülő kérdéssel, mint a bírói hatalom szerepe, a kurd származású állampolgárok jogai, az alevi közösség jogai, a hadsereg szerepe vagy éppen Törökország viszonya a szomszédaival, és dicséretben részesíti Törökországot a párbeszéd elindításában mutatott konstruktív magatartásáért és fellépéséért.

37. rámutat, hogy 2009-ben alig történt előrehaladás a kézzelfogható reformok terén, és felkéri a kormányt, hogy politikai kezdeményezéseit a konkrét jogalkotási és jogalkalmazási változtatások szintjén is ültesse át a gyakorlatba;

38. csalódottságát fejezi ki amiatt, hogy bár Törökország elfogadta a koppenhágai kritériumoknak megfelelő jogi szabályozást, ennek megvalósítása sok kívánnivalót hagy maga után, különösen a nők jogai, a diszkriminációellenes fellépés, a véleménynyilvánítás és a vallásgyakorlás szabadsága, csakúgy mint a kínvallatással szembeni nulla-tolerancia és a korrupció leküzdése terén;

39. nyugtalanságának ad hangot a szabad véleménynyilvánítás és a sajtószabadság terén uralkodó állapotok miatt, többek között egy médiacsoportot sújtó, minden korábbinál súlyosabb pénzbüntetés kiszabása miatt;

40. csalódottságát fejezi ki a vallásszabadság terén elért csekély haladás láttán, és arra ösztönzi a kormányt, hogy az Emberi Jogok Európai Konvenciójának és az Európai Bíróság joggyakorlatának megfelelő jogi keretet fogadjon el, mely valamennyi nem muzulmán vallási közösség, valamint az alevi közösség számára is biztosítja a vallásgyakorlatot anélkül, hogy indokolatlan megszorításoknak vetnéek alá őket;

41. szomorúan állapítja meg, hogy a török kormány továbbra is fenntartásait fejezi ki a kisebbségeknek a nemzetközi jogalkotásban biztosított jogaival kapcsolatban; felszólítja tehát, hogy politikáját e téren a nemzetközi mintákhoz igazítsa, és felkéri a politikai pártokat, hogy támogassák a kormány ilyen irányú erőfeszítéseit; továbbá arra ösztönzi Törökországot, hogy az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének ajánlásaival összhangban tegyen lépéseket az imbroszi (Gökçeada) és a tenedoszi (Bozvaada) görög kisebbség érdekében, hogy Görögország és Törökország együttműködésének jelképeként fennmaradjon a két sziget interkulturális jellege.

42. nemtetszésének ad hangot az EU és Törökország közötti társulási megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvében lefektetett vállalások folyamatos megsértése miatt, felszólítja a török felet, hogy minden egyéb különbségtétel nélkül kezdje meg a fenti szöveg egészének a gyakorlatba való átültetését;

43. felkéri valamennyi érdekelt felet, hogy a ciprusi kérdéssel folyó tárgyalásokat erőteljesen támogassa és konkrétan járuljon hozzá a kérdés globális megoldásához, melynek a következő sémán kell alapulnia: két övezet és két közösség konföderációja, mely egységes nemzetközi jogalanyt és identitást képez az EU alapító elveivel és az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó döntéseivel összhangban; felkéri őket ezenkívül, hogy segítsék a megfelelő tárgyalási légkör kialakulását a török csapatok kivonásával az EU tagállam Ciprusról, a telepések kérdésének megoldásával, és a famagaszta elbarikádózott övezet visszaadásával annak törvényes lakosai számára;

44. hangsúlyozza Törökországnak az illegális bevándorlásban tranzitországgként játszott jelentős szerepét; jelzi az EU-val megkötendő visszafogadási megállapodás megkötése céljából folytatott tárgyalások újraindításának perspektíváját, és azt javasolja, hogy a köztes időben Törökország hiánytalanul alkalmazza a tagországokkal már megkötött kétoldalú visszafogadási egyezményeket; felszólítja a török kormányt, hogy fokozza az Unióval való együttműködését a bevándorlás kezelésének terén, beleértve a külső határok felügyeletét biztosító Frontex ügynökséget is;

45. ami a többi regionális kérdést illeti, az RB üdvözli Törökország kapcsolatának javulását szomszédaival, különösen az Örményországgal kötött közös megállapodást, és hangsúlyozza az Örményországhoz fűződő diplomáciai kapcsolatok megerősítéséről, illetve a kétoldalú kapcsolatok továbbfejlesztéséről szóló jegyzőkönyvek gyors ratifikációjának jelentőségét; AZ RB arra számít, hogy Törökország tovább folytatja erőfeszítéseit a jó szomszédosági kapcsolatok és a különbségek békés rendezése érdekében.

A helyi önkormányzatok kapacitásnövelése

46. üdvözli, hogy a 2009. márciusi helyi választások általában szabad és igazságos körülmények között zajlottak le;

47. elégedetlenségének ad hangot azzal kapcsolatban, hogy a hatásköröknek a helyi szervek felé történő átruházásában – többek között a működőképes települési önkormányzatok létrehozásában – ilyen lassú előrelépés nem történt, hiszen ez a helyi önkormányzatok döntéseiben való lakossági részvétel megerősítésének feltétele;

48. nagyobb átláthatóságot és felelősségvállalást kér, különösen a helyi szervek pénzgazdálkodásának belső és külső ellenőrzése terén, és hangsúlyozza a decentralizáció és a helyi hatóságok kapacitásnövelésének fontosságát a helyi szintre átengedett hatáskörök gyakorlásához;

49. helyesli a tárgyalások során a teljes foglalkoztatottságnak szentelt elsőbbséget valamint a közösségi vívmányok átvételét célzó nemzeti program elfogadását, ugyanakkor megjegyzi, hogy csekély előrelépés történt a politikai és alkotmányügyi reformok hatékony megvalósításának terén;

50. felhívja a figyelmet az Európai Számvevőszék 16/2009-es számú jelentésére az Európai Bizottság által Törökországnak juttatott előcsatlakozási támogatás felhasználásáról, és felszólítja Törökországot, hogy alkalmazza e jelentés ajánlásait, amennyiben

a csatlakozási feltételek szellemében határozza meg célkitűzéseit és hajtja végre programjait;

51. örömmel látja a fejlesztési ügynökségek létrejöttét és azt, hogy helyi és regionális érdekelt szereplők részt vesznek az ügynökségek költségvetésének kidolgozásában; ugyanakkor rámutat a válogatási kritériumokat övező bizonytalanságra és az eljárás átláthatóságának hiányára;

52. jelzi, hogy a közösségi vívmányok átvétele alacsony szinten rekedt meg a regionális politikát és a strukturális eszközök koordinációját illetően.

53. abbéli reményének és meggyőződésének ad hangot, hogy Törökország hatóságai és egyéb intézményei átfogóan elemzik majd az említett hiányosságokat és kritikai megjegyzéseket, valamint hogy a problémák megszüntetésére megfelelő jogi és adminisztratív intézkedéseket vezetnek be.

Kelt Brüsszelben, 2010. április 14-én.

*a Régiók Bizottsága
első alelnöke*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO